

Tema četvrtog poglavlja je dugo razdoblje kasnoga baroka (od protjerivanja Osmanlija iz Slavonije krajem 17. stoljeća), preko historicističkog 19. stoljeća i stasanja kapitalističkog, građanskog društva do Prvoga svjetskoga rata. U prikazu toga razdoblja uvršteni su svi oblici ekonomskog, društvenog i vjerskog života Daruvara. Takva metodologija primijenjena je i u petom poglavlju, koje historiografski analizira život i razvoj Daruvara između dvaju svjetskih ratova. Prilikama, stradanjima i životu Daruvara tijekom Drugog svjetskog rata posvećeno je posebno, šesto, poglavlje. Za život daruvarskog kraja ova su zbivanja bila osobito osjetljiva i dramatična, jer ovdje egzistira multinacionalno i multikonfesionalno stanovništvo.

Procesi industrijalizacije i svekolikih ekonomskih i društvenih mijena, kao i pritisci političkog jednodruštva, analiziraju se u sedmom poglavlju, u kojem se razrađuje razdoblje od 1950. do 1990. godine. Povijesni slijed završava sa osmim poglavljem, koje donosi razradbu razvoja Daruvara od Domovinskoga rata do završno 2015. godine. Neke teme razrađene su u posebnim poglavljima. Tako deveto poglavlje donosi povijest i značenje daruvarske kulturne baštine – prirodna baština, tradicijska narodna kultura i značajniji kulturno-povijesni spomenici. Posebno, deseto poglavlje dobilo je i zelenilo Daruvara, po kojem je on šire poznat.

U jedanaestom poglavlju prikazuje se sažeta povjesnica svih naselja u sastavu upravnoga grada Daruvara – Donjeg Daruvara, Daruvarskih Vinograda, Doljana, Gornjeg Daruvara, Lipovac-Majura, Ljudevit Sela, Markovca i Vrbovca. U dodacima knjizi obrađeni su kratko životopisi značajnijih osoba koja se spominju u knjizi, korisno kazalo vlastitih imena, te obiman popis izvora i literature. Daruvar je ovim izdanjem dobio svoju dosad najznačajniju knjigu.

Petar FELETAR

DAGOMAR DEGROOT, THE FRIGID GOLDEN AGE: CLIMATE CHANGE, THE LITTLE ICE AGE, AND THE DUTCH REPUBLIC, 1560–1720, CAMBRIDGE: CAMBRIDGE UNIVERSITY PRESS, 2019. 364. STR.

Riječ je o prvoj izdanoj knjizi dr. Dagomara Degroota, profesora povijesti okoliša na sveučilištu u Georgetownu. U svom profesionalnom radu Degroot se usredotočio na temu utjecaja promjena okoliša i njegovih ekstremnih pojava na ljudske zajednice diljem planete. Također, suosnivač je organizacije Climate history network koja okuplja znanstvenike koji se bave proučavanjem klimatskim promjenama.⁵¹

The Frigid Golden Age je napisana na 364 stranice u izdanju Cambridge University Press. Želimo li samu knjigu tematski podijeliti na cjeline, tu se ističe uvodni dio u kome autor pobliže objašnjava klimatološki fenomen malog ledenog doba, uzroke njegove pojave te glavne značajke kako bi čitatelj bolje razumio razne meteorološke pojmove koje autor koristi kroz knjigu. Također, u tom prvom dijelu, Degroot je naveo i objasnio korišteni metodološki pristup u „tri koraka“. To su: uočavanje utjecaja općih globalnih kretanja na lokalne prilike u kratkom trajanju, analiza utjecaja lokalnih promjena na ljudske aktivnosti, da bi u završnom koraku indukcijom mikro razine klimatskog utjecaja usmjerio prema makro, to jest globalnoj.

Kao temelje za svoje istraživanje, koje je dovelo do knjige, autor navodi sljedeće izvore: pisma, vojna izvješća, dnevničke bilješke i brodske dnevnike. Posljednji se posebno ističu stoga što se samo „nekolicina oslanjala na vrijeme više od pomoraca“.⁵² Uvid u sačuvane brodske dnevnike omogućuje Degrootu da povede čitatelja na putovanja Brunela i Barentsa prema Novoj zemlji (Novaja Zemlja) objašnjavajući kako su promjene u klimi uz tehnološki razvoj omogućile pristup tim hladnim sjevernim krajevima.

⁵¹ Dagomar Degroot, Author. n.d. <https://www.frigidgoldenage.com/author.html> (pokušaj pristupa 03. 02 2022).

⁵² Dagomar Degroot, *The frigid golden age: Climate change, the little ice age, and the Dutch republic 1560-1720*. Cambridge: Cambridge university press, 2019. 13. str.

Ovaj pristup Degroota također je bacio potpuno novo svjetlo na povijesno zanimljivu temu borbe za nizozemsku neovisnost. U kontekstu prostora i populacije, mala Nizozemska uspješno se obranila u ratu za neovisnost koji se vodio od 1581. do 1648. godine protiv habsburške Španjolske. Iznadprosječno tople i ispodprosječno hladne zime te reljef stanovnici Nizozemske iskoristili su u svoju korist. Taktičkim uništavanjem nasipa kada bi se ukazala potreba Nizozemci su za Španjolsku rat učinili skupim.

Za tog klimatski hladnijeg perioda svjetske povijesti Nizozemci su doživjeli svoj vrhunac, to jest zlatno stoljeće. Ekonomski procvat pratio je kulturni i tehnološki ili obrnuto, klimatske promjene utjecale su na tehnološki napredak koji je otvorio put ekonomskom procvatu. O tome autor piše na samom kraju knjige dajući osvrt na slikarstvo i tehnološki razvoj. Slikarstvo stavlja u prvi plan zbog poznate raširenosti zimskih motiva među nizozemskim slikarima tog perioda.

Promatramo li knjigu kroz prizmu Svjetskog summita o klimi (COP26) koji se 2021. godine održao u Glasgowu, riječ je o posebnoj knjizi zbog ekohistorijske perspektive autora. U glavnoj ulozi nisu članovi obitelji Habsburg ili Nassau, niti slavni admirali, generali, trgovci i istraživači. Ovdje su u glavnoj ulozi vrijeme i klima koji su diktirali vojne i ekonomske poteze Nizozemaca. Ovo je knjiga kroz koju je Dagomar Degroot ispričao kako su se stanovnici prilagodili promjenama i iskoristili ih u svoju korist.

Adrian FILČIĆ

Ekonomska i ekohistorija
Economic- and Ecohistory

Časopis za gospodarsku povijest i povijest okoliša

Journal for Economic History and Environmental History

Tema broja / Topic

Izabrani primjeri poplava u srednjoj i
jugoistočnoj Europi (19. – 21. stoljeće)
Selected examples of floods in central and southeast Europe
(19th-21st century)

Volumen XVII. / Broj 17
Zagreb – Samobor 2021.
ISSN 1845-5867
UDK 33 + 9 + 504.3

Nakladnici / Publishers:

Društvo za hrvatsku ekonomsku povijest i ekohistoriju
Society for Croatian Economic History and Environmental History
Ivana Lučića 3, HR – 10000 Zagreb
sites.google.com/site/ekoekohist/

Izdavačka kuća Meridijani
p.p. 132, 10430 Samobor
tel.: 01/33-62-367, faks: 01/33-60-321
e-mail: meridijani@meridijani.com
www.meridijani.com

Sunakladnik / Co-publisher:

Ekohistorijski laboratorij Centra za komparativnohistorijske i interkulturalne studije
Filozofskog fakulteta Sveučilišta u Zagrebu
Ivana Lučića 3, 10000 Zagreb, Hrvatska
www.ffzg.unizg.hr; <http://ckhis.ffzg.unizg.hr/>

Glavni i odgovorni urednik / Editor-in-chief:

Hrvoje Petrić

Uredništvo / Editorial Staff:

Dragutin Feletar, Željko Holjevac, Mira Kolar-Dimitrijević, Dubravka Mlinarić, Nenad Močanin,
Hrvoje Petrić, Drago Rokсандić, Mirela Slukan Altić, Ivica Šute, Žiga Zwitter

Međunarodno uredničko vijeće / International Editorial Board:

Drago Rokсандić – president/predsjednik (*Zagreb*), Daniel Barić (*Sorbonne-Paris, Francuska*), Marija Benić Penava (*Dubrovnik*), Slaven Bertoša (*Pula*), Zrinka Blažević (*Zagreb*), Tatjana Buklijaš (*Auckland, New Zealand*), Ljiljana Dobrovšak (*Zagreb*), Goran Đurđević (*Požega*), Josip Faričić (*Zadar*), Borna Fürst Bjeliš (*Zagreb*), Boris Golec (*Ljubljana, Slovenija*), Hrvoje Gračanin (*Zagreb*), Paul Hirt (*Tempe, SAD*), Andrej Hozjan (*Maribor, Slovenija*), Egidio Ivetic (*Padova, Italija*), Silvije Jerčinović (*Križevci*), Karl Kaser (*Graz, Austrija*), Isao Koshimura (*Tokio, Japan*), Marino Manin (*Zagreb*), Christof Mauch (*München, Njemačka*), Kristina Milković (*Zagreb*), Ivan Mirnik (*Zagreb*), Mirjana Morosini Dominick (*Washington D.C., SAD*), Géza Pálffy (*Budimpešta, Mađarska*), Daniel Patafta (*Zagreb*), Hrvoje Petrić (*Zagreb*), Lajos Rácz (*Szeged, Mađarska*), Gordana Ravančić (*Zagreb*), Marko Šarić (*Zagreb*), Mladen Tomorad (*Zagreb*), Jaroslav Vencalek (*Ostrava, Češka*), Milan Vrbanus (*Slavonski Brod, Zagreb*), Frank Zelko (*Honolulu, SAD*), Zlata Živaković Kerže (*Osijek*), Matija Zorn (*Ljubljana*), Ivana Žebec Šilj (*Zagreb*)

UDK oznake članaka / Article's UDC markups:

Ivica Zvonar

Prijelom / Layout:

Saša Bogadi

Za nakladnike / Journal directors:

Petra Somek, Hrvoje Petrić, Domagoj Tončinić

ISSN 1849-0190 (Online)

ISSN 1845-5867 (Tisak)

Tisak / Print by:

Bogadigrafika, Koprivnica 2021.

Adresa uredništva / Mailing addresses:

Hrvoje Petrić (editor/urednik)
Odsjek za povijest, Filozofski fakultet
Ivana Lučića 3, HR-10000 Zagreb
e-mail: hrvoje.petric@ffzg.hr
ili Vinka Vošickog 5, HR-48000 Koprivnica

Tiskano uz potporu Ministarstva znanosti i obrazovanja RH

Print supported by Ministry of science and education of Republic of Croatia

Na naslovnici / Cover:

Poplavljeni Vukovar 1965. godine

Ekonomsku i ekohistoriju referiraju:

CAB Abstracts

HISTORICAL ABSTRACTS, ABC CLIO Library, Santa Barbara, California, USA

AMERICA: HISTORY AND LIFE, Washington, USA

JOURNAL OF ECONOMIC LITERATURE (JEL), Pittsburgh, USA

CENTRAL AND EASTERN ONLINE LIBRARY, Frankfurt am Main, Deutschland

ECONLIT – AMERICAN ECONOMIC ASSOCIATION, Nashville, USA

Društvo za hrvatsku
ekonomsku povijest
i ekohistoriju

Meridijani
IZDAVAČKA KUĆA

Tiskano u Hrvatskoj – prosinac, 2021.